
نظام مفهومی قرآن کریم

ریشه‌ی ۱۶۶۱

تروع

هو الحکیم

برای دستیابی به نقشه‌ی علم، نیاز به نقشه‌ی مفاهیمی داریم که در شکل‌گیری حوزه‌های علمی مورد استفاده قرار می‌گیرد. برای به دست آوردن نقشه‌ی مفاهیم نیز می‌توان از نقشه‌ی ریشه‌های مفاهیم آغاز کرد. در تدوین نقشه‌ی علم مورد نظر ما که زیربنا و شالوده‌ی آن، قرآنی است، ابتدا به نقشه‌ی مفاهیم قرآنی نیاز داریم که برای رسیدن به آن، نخست از نقشه‌ی ریشه‌های قرآنی آغاز می‌کنیم. در این نقشه، ریشه‌ی لغوی مفاهیم قرآنی و روابط آنها به تصویر کشیده می‌شود.

قرآن کریم دارای ۱۹۱۹ ریشه می‌باشد که مجموعه‌ی ۱۶۰۹۰ کلمه‌ی مختلف (با در نظر گرفتن اعراب) از آنها مشتق شده است.

در نقشه‌ی ریشه‌های مفاهیم قرآن کریم، برای هر ریشه یک گره در نظر گرفته شده است. مطابق تعریف، دو ریشه با یکدیگر ارتباط دارند، هرگاه یکی از مشتقات آنها در یک آیه همزمان ظاهر شده باشند (هموقوعی). هرچه هموقوعی دو ریشه با یکدیگر بیشتر باشد، یعنی ارتباط آنها قوی‌تر است و در نتیجه ضخامت یال رسم شده بین آن دو ریشه، بیشتر خواهد بود.

در این سند، اطلاعات مربوط به ریشه‌ی شماره‌ی ۱۶۶۱، «نزع» ثبت شده است. این اطلاعات شامل فهرست مشتقات و تعداد تکرار آنها، فهرست ریشه‌های مرتبط با تعداد هموقوعی و فهرست آیات مرتبط به آن ریشه می‌باشد. همچنین دو نمودار در پیوست این سند وجود دارد که یکی نمودار نقشه‌ی ریشه‌ی «نزع» و یکی نمودار نقشه‌ی مشتقات ریشه‌ی «نزع» می‌باشد.^۱

امید است که این مجموعه و مستندات دیگر آن بتواند زمینه‌ی لازم برای تولید علم قرآن محور را فراهم نماید.

مرکز مطالعات سیستم‌های ترنس‌فیزیکی

شهریورماه ۱۳۸۹

رمضان المبارک ۱۴۳۱

^۱ این اطلاعات از نرم‌افزار «نور الانوار» محصول مرکز تحقیقات علوم کامپیوتری نور، استخراج شده است، که بدین‌وسیله از همکاری آن مرکز برای در اختیار گذاشتن پایگاه داده‌ی ریشه‌ها و کلمات سپاسگزاری می‌شود.

مشخصات

شماره	۱۶۶۱
ریشه	نزع
تعداد تکرار	۲۰
تعداد مشتقات	۱۴
تعداد ریشه مرتبط	۱۲۰

فهرست مشتقات

۱۳. یَنْزِعُ (۱)	۱۰. نَزَعْنَاهَا (۱)	۷. لَتَنْزِعَنَّ (۱)	۴. تَنْزِعُ (۲)	۱. النَّازِعَاتِ (۱)
	۱۱. نَزَاعَةٌ (۱)	۸. نَزَعُ (۲)	۵. فَتَنَّا زَعُوا (۱)	۲. تَنَّا زَعُوا (۱)
۱۴. يُنَّا زَعْنَكَ (۱)	۱۲. يَتَنَّا زَعُونَ (۲)	۹. نَزَعْنَا (۳)	۶. لَتَنَّا زَعْتُمْ (۱)	۳. تَنَّا زَعْتُمْ (۲)

فهرست ریشه‌های مرتبط

۹۸. کئس (۱)	۷۴. عجز (۱)	۵۰. رسل (۴)	۲۵. بیض (۲)	۱. آدم (۱)
۹۹. لبس (۱)	۷۵. عزز (۱)	۵۱. روح (۱)	۲۶. بین (۲)	۲. ابو (۱)
۱۰۰. لغو (۱)	۷۶. عصو (۱)	۵۲. رود (۲)	۲۷. تحت (۱)	۳. اتی (۲)
۱۰۱. ملک (۴)	۷۷. عصی (۱)	۵۳. ریب (۱)	۲۸. جری (۱)	۴. اثم (۱)
۱۰۲. نجو (۱)	۷۸. عفو (۱)	۵۴. رئی (۶)	۲۹. جعل (۲)	۵. اخذ (۱)
۱۰۳. نخل (۱)	۷۹. علم (۴)	۵۵. سجد (۱)	۳۰. جنن (۲)	۶. اخر (۲)
۱۰۴. ندو (۱)	۸۰. عمل (۱)	۵۶. سرر (۲)	۳۱. حیء (۱)	۷. اخو (۱)
۱۰۵. ندی (۱)	۸۱. غرق (۱)	۵۷. سلم (۱)	۳۲. حیب (۱)	۸. اذن (۱)
۱۰۶. نسک (۲)	۸۲. غلب (۱)	۵۸. سوء (۱)	۳۳. حتی (۱)	۹. ارث (۱)
۱۰۷. نظر (۲)	۸۳. غلل (۲)	۵۹. سوع (۱)	۳۴. حسس (۱)	۱۰. الله (۱۴)
۱۰۸. نهر (۱)	۸۴. فتن (۱)	۶۰. شدد (۱)	۳۵. حسن (۱)	۱۱. اله (۱۴)
۱۰۹. نوم (۱)	۸۵. فری (۱)	۶۱. شطن (۲)	۳۶. حقق (۳)	۱۲. امر (۷)
۱۱۰. هات (۱)	۸۶. فشل (۳)	۶۲. شهد (۱)	۳۷. حمد (۱)	۱۳. امم (۲)
۱۱۱. هاتوا (۱)	۸۷. فضل (۱)	۶۳. شوی (۱)	۳۸. حیث (۱)	۱۴. امن (۴)
۱۱۲. هتی (۱)	۸۸. قبل (۲)	۶۴. شیء (۶)	۳۹. خرج (۱)	۱۵. انس (۲)
۱۱۳. هدی (۴)	۸۹. قدر (۱)	۶۵. شیع (۱)	۴۰. خیر (۲)	۱۶. انن (۱۰)
۱۱۴. ورث (۱)	۹۰. قعر (۱)	۶۶. صبر (۲)	۴۱. دعو (۱)	۱۷. اول (۲)
۱۱۵. وعد (۲)	۹۱. قلل (۱)	۶۷. صدر (۳)	۴۲. دنو (۱)	۱۸. ابی (۲)
۱۱۶. وله (۱۴)	۹۲. قول (۵)	۶۸. صدق (۱)	۴۳. ذات (۱)	۱۹. بره (۱)
۱۱۷. ولی (۱)	۹۳. قوم (۱)	۶۹. صرف (۱)	۴۴. ذلل (۱)	۲۰. برهن (۱)
۱۱۸. یدی (۳)	۹۴. کثر (۱)	۷۰. ضلل (۱)	۴۵. ذهب (۱)	۲۱. بعد (۱)
۱۱۹. یوم (۱)	۹۵. کفر (۱)	۷۱. طوع (۳)	۴۶. ذوق (۱)	۲۲. بلو (۱)
۱۲۰. یئس (۱)	۹۶. کلل (۴)	۷۲. عتو (۱)	۴۷. ربب (۳)	۲۳. بنو (۱)
	۹۷. کون (۴)	۷۳. عثر (۱)	۴۸. رحم (۲)	۲۴. بنی (۲)
			۴۹. ردد (۱)	

فهرست آیات

۱. { آل عمران - ۲۶ } قُلِ اللَّهُمَّ مَالِكِ الْمُلْكِ تُؤْتِي الْمُلْكَ مَنْ تَشَاءُ وَتَنْزِعُ الْمُلْكَ مِمَّنْ تَشَاءُ وَتُعِزُّ مَنْ تَشَاءُ وَتُذِلُّ مَنْ تَشَاءُ بِيَدِكَ الْخَيْرُ إِنَّكَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ
۲. { آل عمران - ۱۵ } وَلَقَدْ صَدَقَكُمُ اللَّهُ وَعْدَهُ إِذْ أَخَذْتُمُ الْعَهْدَ مِنْكُمْ إِذْ قَسَمْتُمْ لِيُحْيِيَنَّكُمْ لِيُعَذِّبَهُمُ اللَّهُ وَيُخَذَّ لَكُمْ عَذَابًا مُّهِينًا وَتَنَزَّلُ عَلَيْكُمْ فِي الْبَرِّ الْوَيْلُ وَالْجَبَلُ يَكْسِفُ سَبْحًا وَمِنَ الْمُنْتَزَلِ إِذْ يَقُولُ لِغَمٍّ مِّنْكُمْ مَنْ يَبْتَغِي الْآخِرَةَ وَمَنْ يَرِيدُ الْآخِرَةَ ثُمَّ صَرَفَكُمْ عَنْهُمْ لِيَبْتَلِيَكُمْ وَلَقَدْ عَفَا عَنْكُمْ وَاللَّهُ ذُو فَضْلٍ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ
۳. { النساء - ۵۹ } يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَأُولِي الْأَمْرِ مِنْكُمْ فَإِن تَنَازَعْتُمْ فِي شَيْءٍ فَرُدُّوهُ إِلَى اللَّهِ وَالرَّسُولِ إِن كُنتُمْ تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ ذَلِكَ خَيْرٌ وَأَحْسَنُ تَأْوِيلًا
۴. { الأعراف - ۲۷ } يَا بَنِي آدَمَ لَا يَفْتِنَنَّكُمُ الشَّيْطَانُ كَمَا أَخْرَجَ أَبَوَيْكُم مِّنَ الْجَنَّةِ يَنْزِعُ عَنْهُمَا لِبَاسَهُمَا لِيُرِيَهُمَا سَوْآتِهِمَا إِنَّهُ يَرَاكُمْ هُوَ وَقَبِيلُهُ مِنْ حَيْثُ لَا تَرَوْنَهُمْ إِنَّا جَعَلْنَا الشَّيَاطِينَ أَوْلِيَاءَ لِلَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ
۵. { الأعراف - ۴۳ } { تَزَعْنَا مَا فِي صُدُورِهِمْ مِنْ غَلٍّ تَجْرِي مِنَ تَحْتِهِمُ الْأَنْهَارُ وَقَالُوا الْحُمْدُ لِلَّهِ الَّذِي هَدَانَا لِهَذَا وَمَا كُنَّا لِنَهْتَدِيَ لَوْلَا أَنَّ هَدَانَا اللَّهُ لَقَدْ جَاءتْ رُسُلٌ رَبَّنَا بِالْحَقِّ وَتُودُوا أَنْ تُلْكُمُ الْجَنَّةَ أُورِثْتُمُوهَا بِمَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ
۶. { الأعراف - ۱۰ } { تَزَعُ يَدَهُ فَإِذَا هِيَ بَيْضَاءُ لِلنَّاطِرِينَ
۷. { الأنفال - ۴۳ } إِذْ يُرِيكُهُمُ اللَّهُ فِي مَنَامِكَ قَلِيلًا وَلَوْ أَرَاكَهُمْ كَثِيرًا لَفَتَيْتَهُمْ وَ لَقَنَّازَعْتُمْ فِي الْأَمْرِ وَلَكِنَّ اللَّهَ سَلَّمَ إِنَّهُ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ
۸. { الأنفال - ۴۶ } وَأَطِيعُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَلَا تَنَازَعُوا فَتَفْشَلُوا وَتَذْهَبَ رِيحُكُمْ وَاصْبِرُوا إِنَّ اللَّهَ مَعَ الصَّابِرِينَ
۹. { هود - ۹ } وَلَئِن أَدَقْنَا الْإِنْسَانَ مِنَّا رَحْمَةً ثُمَّ نَزَعْنَاهَا مِنْهُ إِنَّهُ لَكَيْفُوسٌ كَفُورٌ
۱۰. { الحجر - ۴۷ } { تَزَعْنَا مَا فِي صُدُورِهِمْ مِنْ غَلٍّ إِخْوَانًا عَلَىٰ سُرُرٍ مُّتَقَابِلِينَ
۱۱. { الكهف - ۲۱ } وَكَذَلِكَ أَعْتَرْنَا عَلَيْهِمْ لِيَعْلَمُوا أَنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ وَأَنَّ السَّاعَةَ لَا رَيْبَ فِيهَا إِذْ يَتَنَازَعُونَ بَيْنَهُمْ أَمْرُهُمْ فَقَالُوا ابْنُوا عَلَيْهِم بُنْيَانًا رَّبُّهُمْ أَعْلَمُ بِهِمْ قَالَ الَّذِينَ غَلَبُوا عَلَىٰ أَمْرِهِمْ لَنَتَّخِذَنَّ عَلَيْهِم مَّسْجِدًا
۱۲. { مريم - ۶۹ } ثُمَّ لَنَنْزِعَنَّ مِنْ كُلِّ شِيعَةٍ أَيُّهُمْ أَشَدُّ عَلَى الرَّحْمَنِ عِتِيًّا
۱۳. { طه - ۶۲ } فَتَنَازَعُوا أَمْرَهُمْ بَيْنَهُمْ وَأَسْرُوا النَّجْوَى
۱۴. { الحج - ۶۷ } لِكُلِّ أُمَّةٍ جَعَلْنَا مَنْسَكًا هُمْ نَاسِكُوهُ فَلَا يُنَازِعَنَّكَ فِي الْأَمْرِ وَادْعُ إِلَىٰ رَبِّكَ إِنَّكَ لَعَلَىٰ هُدًى مُّسْتَقِيمٌ
۱۵. { الشعراء - ۳۳ } { تَزَعُ يَدَهُ فَإِذَا هِيَ بَيْضَاءُ لِلنَّاطِرِينَ
۱۶. { القصص - ۷۵ } { تَزَعْنَا مِنْ كُلِّ أُمَّةٍ شَهِيدًا فَقُلْنَا هَاتُوا بُرْهَانَكُمْ فَعَلِمُوا أَنَّ الْحَقَّ لِلَّهِ وَضَلَّ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَفْتَرُونَ
۱۷. { الطور - ۲۳ } يَتَنَازَعُونَ فِيهَا كَأْسًا لَا لَعْوَفُ فِيهَا وَلَا تَأْنِيهٌ
۱۸. { القمر - ۲۰ } تَنْزِعُ النَّاسَ كَأَنَّهُمْ أَعْجَازُ نَخْلٍ مُنْقَعِرٍ
۱۹. { المعارج - ۱۶ } نَزَّاعَةً لِلشَّوَى
۲۰. { النازعات - ۱ } وَالنَّازِعَاتِ غَرْقًا